

Giuseppe Verdi: Síla osudu (kritické teze)

Nasadili v opeře **Divadla F. X. Tmáldy v Liberci** tuto podivnou málo hranou operu k oslavě Verdiho výročí? Nebo jako další polovku seznamu neobvyklých titulů, které nabízejí divákům? Samo o sobě je to uflitečné, ale tentokrát mi chybí jasný důvod, proč právě **Síla osudu** má rozdíl od Dona Quichotta jsem neshledal do detailů inscenace promítnutý projekt, spíše snahu uvést konkrétní titul v přijatelné podobě.

FOTO ARCHIV DIVADLA F. X. TmáLDY

Orchestr pod taktovkou **Martina Doubravského** hrál hodně dobře, za jiná to být dobrou tradicí, dirigent přesto rozvrhl předehru spletenou z disparátních témat kompozice a vytvořil z ní možná nejvýmluvnější významovou pasáž inscenace.

Je správné, že po Lindě Keprtové přizvali do Liberce dalšího mladého režiséra **Tomáše Pila** a o jinudy cesta za obrodou zdejšího operního divadla nevede! Pro janařkovský festival v Brně na podzim famózně nastudoval **Evropskou turistiku Josefa Berga** v herecké groteskní nadsázce, a ještě víc jsem si cenil inscenace opery **Miloslava I-tvana Kráska a Zvíře**, z níž u jiných jevítní báseň jen přesto volenými gesty a pohyby aktérů, zbytek upředl z jevítních světů a stínů nechyběla symbolická rfu, samozřejmě.

V bec Pila správně pracuje především s vizuálními prostředky, se světlem a prostorem. Sílu osudu uzavřel do přediznaných lepenkových stěn, pocitů do krabice bez víka, prakticky prázdné, s proměnlivým pozadím, s jen nejnutenějšími rekvizitami.

Jenže tentokrát nechal všechny postávat, předělapovat a gestikulovat v obvyklé operácké posunině, což inscenaci zásadně devaluje. Možná si jen nevzděl rady se sólisty, sborové pasáže vypracované jsou, i dobře zazpívané!

FOTO ARCHIV DIVADLA F. X. TÁLDY

Podobné pochyby mám o kostýmech, v nichž se historičnost s významovou nadsázkou nedoplňuje a neprolíná, ale jen tluče.

Jako by inscenátoři toužili hrát o obecnějším tématech, která opera snad nabízí a snad je z ní vyetlí, ale zároveň se báli opustit konkrétní libreta, tedy popisné aranžmá jednotlivostí. Don Carlo zpívá o pomstě a máchá napráveným mečem jako před sto lety, jestli málo jít o záměrnou nadsázkou, není to poznat. Leonora zpívá závěrečnou prosbu o smír, nikoli o symbolické vyvrcholení opery a jejího smyslu, ale bloumá pojevíti jako v rozhodný poustevník, do níhož se přestrojila. Události opery se odvíjejí od nečastného zabití, to se jistě dnes provést jinak než obvyklým předepsaným upuštěním pistole, která vystřelí. Mohl bych pokračovat v příkladech, kdy popisné jednotlivosti překrývají toufený výšší smysl, o němž mluví vzletnými slovy reflešér hovořící v programu k inscenaci. My bychom vzhledem k nebesům, a jsme s operátinou spjati!

Pro se t eba romanticky propracovaná vstupní scéna naprosto vymyká jen stroze prvoplánovému aranžmá dal-ího pr b hu opery? fie by režisér inscenaci nestihl vypulírovat? P i p estavb za zataženou bílou oponou z ejm pr-í, podle zvuku, to má vyjád it plynutí asu? Kdyfl s postavami dlouhá léta jejich p íb hu nic neud lají? A jsou ty p erylvy ve zvoleném prostoru v bec t eba?

P esto je Pila ova inscenace t fko snesitelné opery mofná v bec nejsnesiteln j-í z t ch, které jsem vid l ó v etn Bavorské státní opery v Mnichov . Vy ítat erstvému absolventovi JAMU, fle inscenaci nedotáhl dál, by bylo nespravedlivé. Rýpám spí-proto, fle se musí rozhodnout, jak si p edstavuje svoji poetiku ó radím mu poohlédnout se venku a nev ít zdej-ím -kolním kapacitám. Talent k tomu rozhodn má.

Lívia Obru ník Vénosová zazpívala obtíflný part Leonory dramaticky, technicky a kultivovan , vystihla i postavu, pro m nejlep-í výkon ve era. Parád n se coby Preziosilla p edvedla **Alfb ta Vomá ková**. Don Alvaro je loflenou postavou pro **Rafaela Alvareze**, déle se rozezpívával, p vec je z ejm p etíflný a m l by na sv j hlas a jeho mofnosti víc dbát, záv r opery byl ale hodn dobrý, **Ji í Kubík** Dona Carla vcelku zvládá.

Te je-t co na to divácií T eba si na reprízách ufl budou moci objednat kávu na p estávku ó na premié e to v bufetu odmítli, nebo jim nikdo nesd lil, v kolik p estávka je a kdy tedy mají kávu va it. I to je výmluvná realita zdej-ího divadla. Stejn jako to, fle teze uve ej ujeme bez fotek ó zatím nebyly k mání, holt je asem doplníme.

- Autor: **Josef Herman**
- Publikováno: 26. Kv ten, 2013